

Ljubljana, izvešči ponedeljek, vsak dan zjutraj
Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopolni n.
plama se ne sprejemajo, rokopiši se
Prof. F. Peric. — Lastnik tiskarna Edin.
znaša za mesec L 7.—, 3 mesece L 19.50.
Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telef. uredništva in uprave št. 11-57.

Mednarodna delovna konferenca v Ženevi

Dne 19. maja je bila otvorjena v Ženevi 7. mednarodna delovna konferenca. Otvoril jo je predsednik mednarodnega delovnega urada La Fontaine. Na predlog angleškega delegata Bettersona je bil soglasno in z velikim odobravanjem izvoljen za predsednika konference čehoslovski minister za zunanje stvari dr. Beneš. V svojem zahvalnem govoru je dr. Beneš označil to izvolitev kot čast za njegovo deželo. Opozoril je, kako važna je odstranitev socialnih trenj, da se ublažijo in zmanjšajo spori med narodi. S tem bi bilo storjeno resnično mirovno delo. Ena glavnih nalog te konference je, da se olajša tista materialna razočaritev, ki je predpogoj za velike naloge Društva narodov. Čehoslovška se je nahajala ob koncu vojne v težkem položaju. Kljub temu se je tej, prek in prek demokratično organizirani deželi posrečilo, da se je lotila velikih socialnih reform: izvedbe osemurnega delavnika, starostnega in invalidnega zavarovanja itd. Ravno Čehoslovška more biti tipičen primer za eno najbistvenjših načel moderne socialne politike. Zakon o osemurnem delavniku in boj proti brezposelnosti se morata internacionalizirati, ako naj ne pride doseženi napredek v zastoji, ali celo nazadnje.

Nadalje je naglašal dr. Beneš, da je na programu konference poleg končnega glasovanja o dogovorih, ki so se pretresali že v prejšnjem letu, nov velik problem: odškodnina za neizvedbo na delu. To pot se bo prvikrat razpravljalo o tem prevážnem problemu. Idealni cilj vsake moderne družbe je, da se dogradi socialno življenje na podlagi podpore vsem tistim, ki ne posedujejo nobenih drugih sredstev, da bi mogli v slučajih nezgode vzdržati svoj obstanek. Tozadevna bremena pa morejo posamezne dežele nositi le tedaj, če se te obveze v izdatni meri mednarodno spopolnijo. Nato je dr. Beneš opozoril na strašne socialne vojne posledice, razdejavo tržišč, uboštvo in zadolžitev dežel, krize valut, nemožnost mednarodnega izmenjavanja in, kot posledico vsemu temu, splošno krizo produkcije in brezposelnosti, te strahote strahot delavskega razreda. Kljub temu je dr. Beneš izrazil svoje optimistično uverjenje glede možnosti za rešitev težkih problemov. Ne le, da se na dežah, marveč je gotov, da bo to delo precej napredovalo ter da bo delovanje 7. delovne konference pomenilo nov napredek za pomirjenje, utrditev in obnovu poveljnega sveta. Izvajanja dra. Beneš so bila pozdravljena z burnim odobravanjem.

Ves svet, ki čuti socialno in ki hrepeni po velikopoteznih reformah, ki naj dovejejo do socialnega mira, mora le želeli, da prihodnja dejstva opravijo Benešev optimizem, da se uresniči njegove nade, izhajajoče iz pravega socialnega čustvovanja. Razveseljivo je tudi, da se je pokazalo na konferenci popolno soglasje z dr. Benešem. Le en incident je kalil to soglasje. Konferenca noče — kakor v letih 1923. in 1924. — poslanca Rossonija, delegata italijanskih fašistovskih sindikatov, priznati kot zastopnika italijanskega delavstva, ker mu oporekajo mandat štiri italijanske organizacije, češ da fašistovske korporacije niso čisto delavske ter so v njih organizaciji delavci in gospodarji. Vsi tedaj so bili Rossoni in njegovi tehnični izvedenci tudi letos izključeni od vseh komisijskih in zato niso mogli uveljaviti svojih razprav glede vprašanj, ki so v razpravi. Razlika pa je v tem, da je bil v letu 1923. in 1924. Rossonijev mandat pozneje vendar pripoznan, toda se le v zadnji seji konference (tako, da je imelo to pripoznanje le moralni pomen).

Poslanec Rossoni je izjavil v otvoritveni seji konference, da ne more več trpeti, da se italijanski delegat sistematično izključuje od dela konference, čeprav ima izredno podporo od strani Mussolinija. Podati pa da hoče na konferenci še točno izjaviti. Italijanski listi poročajo, da je italijanska delegacija prejela od Mussolinija navodila, s katerimi izraža ministrski predsednik svojo solidarnost s fašistovskim delavskim delegatom in mu naroča, naj eventualno zapusti delovno konferenco.

Nadležniki, ki bi radi denarja

RIM, 22. Tiskovni urad fašistovske stranke sporoča: V zadnjem času hodijo okrog osebe, ki trdijo, da so pooblaščenec od ravnateljstva novega političnega dnevnika «Il giornale delle donne» (Ženski list), da pobirajo prispevke za ta list. Pri tem se bahajo, da uživajo podporo pri fašistovski stranki in ministrskem predsedniku. Odveč je izjava, da je omenjeni list, ki je šele naznanjen, popolnoma tuj toliko ministrskemu predsedniku, kolikor fašistovski stranki.

V Novari stavka 1800 delavcev

NOVARA, 22. Med lastniki tovarne Cartiera italijana di Serravalle in zastopniki delavstva je prišlo do spora radi plač. Delavstvo je predložilo ultimatum, v katerem je zagotovo, da nastopi s stavko, ako se mu ne dovoli zvišanje plač. Ker je ultimatum že pretekel, ne da bi delavstvo prejelo zadovoljiv odgovor, so delavci, po številu 1800, stopili v stavko.

Seja poslanske zbornice

Razprava o reformi zakonikov

RIM, 22. Seja je predsedoval on. Casertano. Po odobritvi zapisnika zadnje seje je zbornica prešla k razpravi o zakonskem načrtu, ki daje pravico vladi, da popravi zakon o javnem varstvu, kazenski zakonik in kazensko pravni red ter civilni zakonik. Govoril je predvsem on. Mac-cotta. Mnogo hrupa je izzval govor komunističnega Rubilija. Seja je končala ob 19.40. Prihodnja seja jutri ob 16. uri.

Seja ministrskega sveta

Zakon o odpustitvi državnih namestencev
RIM, 22. Danes ob 10. uri se je sestel ministrski svet pod predsedstvom ministrskega predsednika Mussolinija; navzočni so bili vsi ministri razen naučnega in ministra za javna dela.

Na predlog pravosodnega ministra je ministrski svet odobril zakonski načrt glede odpustitve funkcionarjev, uradnikov in agentov iz državne službe. Nadalje je ministrski svet odobril zakonski načrt glede ureditve generalnega štaba vojne mornarice.

Oba zakonska načrta prideta pred zbornico prihodnji teden.

Sporazum med Italijo in Jugoslavijo dosežen?

MILAN, 22. Poluradni «Popolo d'Italia» poroča iz Rima: Sporazum glede vseh vprašanj, ki so bila stavljeni na dnevni red italijansko-jugoslovenske konference v Firencah, je bil v glavnem dosežen. Dobra volja, ki se je kazala na obeh straneh tudi z ozirom na skupne politične naloge, je pri novih pogajanjih premagala zadnje ovire.

Sedaj gre za to, da se sestavi definitivno besedilo konvencije, kakih 40 po številu. Vsaka izmed teh konvencij sestoji iz več členov, tako da bo treba sestaviti več sto členov. Konferenca bo delo, ki je sedaj še bolj tehnične značaja, pridno nadaljevala.

Dosežen sporazum se tiče ureditve italijanskih in jugoslovenskih interesov z ozirom na aneksijo Reke, izvedbo prejšnjih sporazumov med Italijo in Jugoslavijo, kar se tiče dalmatinske cone.

Med najvažnejša vprašanja spadajo ureditve dolgov in kreditov, nastalih med predporazumom v Rimu, dalje izvedba predvornih pogodb, dobava vode, električnega toka in vzdrževanja Rečine, uporaba pokopališč in bolnišnice na Reki ter arhivi; nadalje ukrepi za izvedbo rimskega sporazuma, sporazum o državljanstvu, izvajanje čl. 9 rimskega sporazuma, občinsko premoženje, javni dolg, obnovitev mesta čez Rečino; bolniški stroški, pokojnine, socialno zavarovanje, premoženja obmejne cone, razlastitve v Dalmaciji, odvetniki v Zadru, obmejni promet ter nastavljanje delavcev.

«Giustizia» in «Avanti!» zaplenjena
MILAN, 22. Prefekt je zaplenil današnji številki listov «La Giustizia» in «Avanti!». S tem je bil «Avanti!» 71-č zaplenjen.

Zavezniška solidarnost pred neznanim vojakom
TURIN, 22. Danes se je peljala skozi Turin misija belgijskih častnikov pod vodstvom sen. Carpentiera. Častniki nadaljujejo pot proti Rиму, kjer bodo v nedeljo nastopili častno stražo na grobu neznanega vojaka ter tako ponovili gesto solidarnosti armad, kakor so to storili lansko leto. Misija bo dospela jutri v Rim.

Amundsen že na severnem tečaju?
MILAN, 22. Današnji «Corriere della Sera» je prejel z ladje «Farm» brezčično brzojavko, da je Amundsen zapustil Kingsbay v smeri proti severnemu tečaju.

Meteorologi na ladji «Farm» so napovedali, da je vreme še nekaj dni neugodno za polet. Toplomer je kazal 15° pod ničlo. V ponedeljek pa so vremenski raziskovalci naznanili, da bo v torko leto vreme in v sredo še lepše.

Na podlagi te napovedi sta se Amundsen in Ellsworth odločila, da odpotujeta v četrtek. Kljub temu pa sta naročila voditelju tiskovnega urada Rammu, naj vesti ne sporoči dalje, dokler ne bodo letala odletela.

V torko je ladja «Hobby», ki nosi letala, odplula proti Danskim otokom. Letali sta bili kmalu pripravljena, čakati je bilo treba le ugodnega vremena.

V četrtek ob 17. uri sta se Amundsen in Ellsworth s 5 piloti dvignila ter odletela proti severnemu tečaju. Ako se je ekspedicija posrečila, se sedaj že vračata.

De Pinedo v Siamu

PUKET (Siam), 22. Poveljnik De Pinedo je prispel semkam iz Merguija (Birmanija), kjer se je bil moral delj časa ustaviti radi slabega vremena.

Angleški lordi proti ženskam

LONDON, 22. Visoka zbornica je z 80 glasovi proti 78 zavrnila zakonski načrt, po katerem bi žene lordov postale članice visoke zbornice in imele na njenih glasovanjih tudi glasovalno pravico. Vlada ni zavzela v tem ozirom nobenega stališča.

Invalidski zakon v Jugoslaviji

Pašić okrevl

BEOGRAD, 22. (Izv.) Vlada pripravlja z vso naglico najvažnejše zakonske načrte, da jih predloži narodni skupščini.

Danes so se sestali finančni, trgovinski, vojni ter ministri za socialno politiko. Na sestanku so končnoveljavno sestavili načrt za invalidski zakon. Predsednik narodne skupščine Trifković je obiskal Pašića, ki je popolnoma okrevl, ter se posvetoval z njim glede dneva, ko naj pride načrt o invalidskem zakonu na dnevni red narodne skupščine. Invalidski zakon bo imel prednost pred drugimi zakonskimi osnutki in bo gotovo sprejet tekom tega zasedanja.

Jutri se sestane ministrski svet, ki bo predvsem razpravljal o podpori poplavljenec. Vsi zadnji poplavi je posebno trpela Slovenija.

Finančni minister Stojadinović se je danes razgovarjal z zastopniki Bleerove skupine in Armstronga glede izplačila posojila 15 milijonov dolarjev.

Pelegrinetti zapusti Beograd

BEOGRAD, 22. (Izv.) V diplomatskih krogih se je razširila vest, da odpotuje v kratkem papežev nuncij Pelegrinetti v Rim. Mons. Pelegrinetti se ne vrne več v Beograd, ker je po mnenju vladi prijazen krog postal njegov položaj nevdržljiv. Pelegrinetti očita, da se je preveč vmešaval v notranje politične zadeve. Na njegovo mesto pride brzkone mons. Paccetti.

Izpememba režima na Bolgarskem?

BEOGRAD, 22. (Izv.) Poročila, ki jih je prejelo zunanje ministrstvo, potrjujejo vest, da pride v kratkem času do popolne izpembe režima na Bolgarskem. Kralj Boris želi, da se izvrši kompromis med Cankovom in zmernimi agrarci. Izvedla naj bi se rekonstrukcija vlade. Kot zastopnika zmernih agrarcev naj bi stopila v vlado Tomov in Markov.

Zopet trije banditi ustreljeni na Bolgarskem

SOFIJA, 22. Voditelja banditskih tolp Josifov in Krstov, ki sta pred kratkim napadla neko vas v okolici Pazardjikova ter oropala prebivalstvo, sta bila odkrita od nekega vojaškega oddelka v okolici Dolnabanije. Med njima in vojaštvom se je vnel boj, v katerem sta bila ubita. Josifov je izvršil veliko število zločinov in ropov v pokrajinah Kortenev in Ihtman, koder se je že več časa klatil. Se tretji bandit — Glatov — je bil včeraj ustreljen blizu Plovdiva, dva njegova tovariša sta bila pa ujeta.

Francosko-španski razgovori

PARIZ, 22. Sen. Malvy, ki se že par dni mudi v Madridu, ni hotel tamkajšnjemu dopisniku «Journala» podati nobene izjave o vrsti svojega potovanja v špansko prestolnico. Danes bo Malvy imel razgovor s kraljem Alfonso, nakar se bo še nočjo odpravil v Pariz.

Isti dopisnik «Journala» hoče vedeti, da se je med Španijo in Francijo doseženo v glavnih točkah sporazum za skupno postopanje obeh vojak proti Rifancem. Odločitev bo padla na nočnjem sestanku kralja Alfonsa z Malvyjem.

Kljub zatrdilom španskih uradnih krogov, da tvorijo predmet Malvyjevih razgovorov vprašanja industrijskega in trgovinskega značaja, vztraja «Matin» na svoji trditvi, da je bila sprejeta možnost sodelovanja med špansko in francosko vojsko in mornarico. V gotovih krogih se še omenja, da se je govorilo o bližnjem bombardiranju Alžirja s strani špansko-francoskih sil. Omenjeni list gre še dalje z namigavanjem na izkrojanje velikega kontingenta čet na primerni točki obale, ker se ne zdi operacija artilerije proti Alžirju primerna radi velikega števila španskih ujetnikov, ki se nahajajo v trdnjavi in ki služijo Abd-el-Krimu kot nekaj obrambni zid. Zanimivo je, da prihajajo v nasprotju s temi vestmi poročila iz Tangerja, ki pravijo, da misli španska na sklenitev miru z Abd-el-Krimom.

Kar se tiče položaja v francoski coni, se zatrjuje, da so bile prve postojanke v pokrajini Gebel Tannat zopet obkoljene od Rifancev, ki prireajo ljute napade na utrjene točke francoskih čet. Maršal Lyautey je radi tega odredil novo policijsko akcijo po vsej coni.

Rifanski ujetniki pripovedujejo, da je cilj Abd-el-Krimovih stremeljenj Fez: z svojo akcijo je upal dvigniti verski čut plemen ter zadeti v živo francoski prestiž. Zanimivo je, da so Rifanci razširili med plemena ob operacijski coni govorico, da je Abd-el-Krim začel svojo ofenzivno spozumno z berlinsko vlado, ki da bo kmalu organizirala ob Renu napad na Francijo, ki bo dal Rifancem priliko za osvoboditev Maroka.

Ujetniki pripovedujejo tudi, da je Abd-el-Krim iz jeze radi poraza na gori Bibane dal ustreliti več načelnikov plemen, ker so zbežali pred Francozi, več drugih je dal zapreti, nekoliko njih pa obglaviti, ker so hoteli ubežati k sovražniku.

CASA BLANCA, 22. Uradno poročilo pravi: Potrjuje se, da so Rifanci koncentrirali na zapadu pred francoskimi postojankami močna ojačenja. Zgube sovražnika v zadnjih dneh so znatne. Pleme Gureras je imelo 170 mrtvih in težko ranjenih in

vsaka vas je imela najmanj 4 mrtve. V ostalem je položaj neizpremenjen.

FEZ, 22. Francoske čete so pod poveljstvom generala De Chamdruna napadle Rifance, nakar se je med obema strankama razvil ljut boj. Prve vesti zatrjujejo, da so dosegli pri tem Francozi popoln uspeh.

Francoski komunisti za takojšnjo sklenitev miru z Abd-el-Krimom

MARSEILLE, 22. Komunistična stranka in njena omladina sta sklicali protestni shod radi vojne v Maroku. Zborovanje se je vršilo davi ob 10. uri v bližini železniške postaje. Navzočnih je bilo 800 oseb. Govoril je komunistični poslanec Harty, ki je poudarjal nujno potrebo takojšnje sklenitve miru z Abd-el-Krimom. Zborovanje se je izvršilo brez incidentov.

Pogajanja za premirje s Španci?

PARIZ, 22. Listi javljajo iz Tangerja: Širi se vest, da se vstaji zbirajo v bližini Alserifa in da se pripravljajo na napad na francosko fronto. Pleme Gebala je imelo baje zborovanje za sklenitev premirja s Španci. Govori se tudi, da se bo poseben poslanec Abd-el-Krima sestal v to svrhu te dni s funkcionarjem visokega španskega komisarijata.

Propaganda tretje internacionale za komunistično revolucijo v švedski vojski

STOCKHOLM, 22. Listi objavljajo informacijo, da je nemška komunistična stranka sklenila po nalogu tretje internacionale

izzvati komunistično revolucijo v švedski vojski. Po tej vesti je bil tozadeven načrt pripravljen že maja lanskega leta, ko se je ustanovil vojaški komunistični odbor s svojimi zaupniki v mornarici. Na tej akciji so soudeleženi tudi sekcije komunistične omladine. Pripravljalno delo organizacij obstoja v usteni in pisni propagandi v vojski in mornarici. Načrt državljanske vojske vsebuje med drugim porušenje pristanišč na severnem Švedskem in ustanovitev severnošvedske sovjetske republike. Zatrjuje se še, da je tretja internacionala dala v to svrhu pol milijona kron na razpolago.

Strašna avtomobilska nesreča

Trije člani komisije Društva narodov za proučevanje malarije mrtvi

BEIROUTH, 22. Avtomobil, v katerem se je vozil del delegacije komisije Društva narodov za proučevanje malarije, se je prevrnil na poti skozi Libanon. Angleški zdravnik Lathian, ameriški zdravnik Barling ter tajnik komisije Francoz Besson so ostali na mestu mrtvi. Žena majorja zdravnika Delmasa ter holandski zdravnik Schwellengrab sta bila težko ranjena.

Belgijska vlada demisijska

vsled nezaupnice posl. zbornice

BRUSELJ, 22. Zbornica je z 98 glasovi proti 73 odobrila resolucijo, s katero se izreka vladi Van de Kiverja nezaupnica. Listi dostavljajo, da so vsled tega ministri predložili kralju demisijo.

DNEVNE VESTI

Deseta obletnica vstopa Italije v vojno

Dne 24. maja 1915 je vstopila Italija v svetovno vojno. Jutri bo torej deseta obletnica tega znamenitega dogodka. Vstopila je v vojno z londonsko pogodbo v žepu, ki ji je zagotovila vso Istru, Gorisko, del Kranjske in Dalmacije. Dan štiriindvajsetega maja je torej dan, ko je bila spoceta nova doba v življenju Slovanov v Jul. Krajini.

Ob tej priliki opisuje «Istarska Rijet» v velikih potezah zgodovino istrskih Slovencev in Hrvatov od tistega časa, ko so objudili Istru — pred kakimi štirinajstimi stoletji — pa do današnjega dne: kako so se jim v različnih dobah menjali gospodari. V tem času sta jim apostola Ciril in Metod dala krščansko vero in slovansko pismo, ki sta ga sama ustvarila. To je bilo priločno pred enajstimi stoletji. Pred tisoč leti je prvi hrvatski kralj zbral pod svojim žlezom vse hrvatske dežele in tudi velik del Istre. S smrtjo poslednjega hrvatskega kralja Petra Svačića — leta 1202 — je hrvatsko kraljestvo propadlo in hrvatske dežele so prišle pod razne tuje gospodarje. V istem času so prišli na istrsko tla Benečani. Ko so definitivno zasedli kvartnerske otoke in del Istre od Plomina do samega Trsta, a v notranjosti mesteca Labin, Buzet in Motovun z okolice, je prišel naš narod v Istri pod dva gospodarja: enemu delu so zapovedovali Nemci, drugemu pa Benečani. To se je zgodilo pred kakimi 500—600 leti. Tako je bil naš narod v Istri razcepljen: en del naših ljudi je moral služiti Dunaju, drugi Veneciji. Eni so se morali pokoriti enim, drugi drugim zakonom. Strašni so bili tisti časi, vendar je naš narod prestal tudi to in hujske — in ostal je živ.

Leta 1797 je beneška republika propadla in otoki in ozemlje, ki so ga Benečani držali v Istri so prišli pod dunajskega cesarja. Tako se je naš narod zopet nekako ujedinil, došel je pod skupno, četudi tujo vladavino. Par let kasneje je zavladal nad Istro Napoleon. Potem je v letu 1814. Istru zopet prišla pod Avstrijo, kakor so govorili tedaj in tudi mnogo kasneje: definitivno.

Potem pa je prišel dan 24. maja 1915, ali, točneje rečeno: 4. novembra 1918. Istru je zopet zamenjala svoje gospodarje. Vidite, tako se vrti veliko kolo zgodovine in časov. V teku časov se narodi dvigajo in zopet padajo. Tako se je godilo tudi z nami v prošlosti. Tudi mi smo se polagoma dvigali in padali, dvigali, potem pa zopet padali. Eno pa je gotovo: v prošlosti je divjalo nad našim narodom neizmerno mnogo zla. Tlačen, tepen, zapostavljen — ni dolgo videl — more se reči — niti enega lepega dneva.

Ko se je v minulem stoletju razvelj v vsej Evropi plamen narodnega navedenja, je naš istrski človek ječal v tmini in nevednosti. Mislijo se je, da je propadel za vedno! V resnici pa ni umrl — samo spal je. Iz njegovih vrst je vstal velik človek: Dobriča, ki ga je zgled in zdramil. Kmalu nato je nastopil drugi Istran, Dinko Vitezić, ki je v dunajskem parlamentu cesarskim ministrom v lice zaklical: da so v Istri Hrvatje in da ti Hrvatje zahtevajo svoje pravice. Deset let potem je vstal zopet neki Istran, ki je v istrskem deželnem zboru prvikrat izpregovoril v našem jeziku in od tedaj zahteva naš narod neprestano svojo pravico, da se more povsod posluževati svojega materinega jezika. Tedaj je prišlo leto 1907, ko je naš narod z do tedaj nedoživljenim plebiscitom — na državnozbornih volitvah — pokazal vsemu svetu, da v Istri živi Hrvat in Slovenec v ogromni večini.

Sedaj smo zopet v padanju, ali do dna ne pridemo, ker čas nima dna. Čas gradi in podira, pač — zopet gradi! Tako bo tudi z nami, ako bomo pametni.

Zgodovina našega naroda v Istri je žalostna. V vsej dolgi dobi štirinajstih stoletij skoro da ne beleži svetlih strani, razen v dobi, ko sta mu slovanska apostola donesla krščansko vero in slovansko prosveto, in pa v tistem srečnem času, ki mu je v nezgodnem biskupu Dobriču podaril modrega učitelja, srbnega vzgojitelja, narodnega voditelja — «očeta» in lepega in najrazsežnejšega pomena te besede. Zgodovina našega naroda je zgodovina trpljenja in zapostavljanja. Vendar je tudi nadobudna. V naša temelji v zgodovinskem dejstvu, da se je naš narod ohranil preko vseh viharjev nemilih časov. Ne le živ, ampak tudi zdrav v

svojem jedru je ostal — s trdno vero v boljše dni. Ko ga niso viharji dolge prošlosti zlomili in mu ubili moralno zdravje, je upravičena vera, da preživi in prebije tudi neugodnosti in nasprotja sedanjih časov. Vera, da srečno prebije tudi sedanjost težko preizkušnjo.

Italijani morejo opravico slaviti svoj vstop v svetovno vojno. Ta proslava more biti tudi lepa in sijajna.

Se lepa in še sijajnejša pa bo mogla biti — da zaključimo z besedo istrskega glasila — tedaj, ko se bo moglo reči, da Italija ne slavi dne 24. maja samo zmago svojega orožja, marveč tudi vstajenje že davno pokopane — Pravice!

To ne bo samo štiriindvajseti dan maja Italije, marveč bo skupen praznik — vsega človečanstva!

Koliko dolguje Europa Ameriki?

Ameriški finančni minister Mellon je predložil kongresu Zedinjenih držav poročilo o stanju dolgov evropskih držav napram Ameriki. Z ozirom na alarm, ki so ga vzbudile vesti o ameriški noti in o katerem smo poročali v včerajšnji številki, bodo podatki, ki jih navaja ameriški finančni minister, gotovo zanimali naše čitatelje. Evo torej te svote, ki so za vso Evropo prava gospodarska mora. (V svote so vštete tudi obresti do 1. januarja 1925).

Francija	4.137.224.354
Italija	2.097.347.121
Belgija	471.823.713
Grčija	17.250.000
Estonija	17.488.685
Čehoslovška	115.528.439
Jugoslavija	64.139.050
Lotvinska	6.289.092
Romunska	45.605.447
Poljska	170.559.999

Skupaj 7.143.255.900 dolarjev. Ako pretvorimo to ogromno svoto v lire po tečaju 1 dolar = 24.50, dobimo 175 milijard ali 175 tisoč milijonov lir.

— Napoved dohodkov za odmero dopolnilnega davka. Glavno davčno ravnateljstvo v Rimu javlja: Da se olajša napovedovanje dohodkov za odmero dopolnilnega davka na dohodke, je bilo odredeno, da bodo do 31. maja vsi davčni uradi po glavnih mestih pokraj in drugih večjih središčih odprti občinstvu vsak dan — vstevši praznike — neprenehoma od 8. ure jutrat do 8. ure zvečer.

— Katinara. V nedeljo, 24. t. m. ob 16. uri, se bo vršil na katinarski šoli roditeljski seštatek. Ker je sestanek velikega pomena in se bo predavalo o vzgoji otrok, se priporoča starišem, posebno pa materam, da se ga gotovo udeležijo.

— Na Planinski gori bo na binkoštni ponedeljek nov romarski shod. Na predvečer govora, večernice, potem spovedovanje. Na dan shoda bo dvojna božja služba. Prijatelji višav in častilci Marijini ste vabljeni na to novo božjo pot, ki je sedaj za stalno prideljena novi državi. — Župni urad v Studenem, 18. maja 1925. — Dom. Janež, župnik.

Iz urada Pol. dr. «Edinosti» v Trstu

M. B. in Fr. Č. — Ponikve: V informacijo upokojencem, ki čakajo na svoje pokojninske knjižice, smo v «Edinosti» od 21. t. m. javili v notici, koliko knjižic je nagradenih samo na zakladni delegaciji v Trstu, a ker radi raznih registracij mora vsaka skopi nebroj uradov, je logično, da je pot precej zamudna. Naj Vam zastopuje uverjenje, da Vam je pokojnina priznana. Vsaka nadaljnja intervencija je nemogoča, ker bi trebalo prehoditi vse urade, skozi katere gre akt zato, da bi se izsledila Vaša knjižica.

M. P. — Zabržec. V dosegu skrajšanja vojaškega službovanja Vašega sina je potrebno, da nam prinesete notornostni akt, v katerem so potrjene okoliščine, kakor nam jih razlagate v Vašem pismu, nato družinsko polo ter potrdilo županstva, da sin ni posejal predvojskega tečaja radi prevelike oddaljenosti (minimum 5 km), ter

končno kolkovan papir dveh lir. Zglasite se osebno radi potrebnih podatkov.

Tajništvo.

Društvene vesti

— D. k. N. Tommaso - Trst. Danes ob 18.30 stanek s predavanjem. — Odpor. — Varijetetni večer pri Sv. Jakobu. V nedeljo, 24. t. m. ob 19. priredi mladina M.d.p. - Trst svoj varijetetni večer. Spored bo kaj bogat in zanimiv. Razni igralci M.d.p. nastopijo v raznih resnih in šalivih prizorih. Na vrsti je petje, glasba, srečolov, šaliva pošta in pa »ječa« za vse one, ki jih bo »oblasti« dvorane stavila pod ključ. Seveda bodo lahko proti mali odškodnini prišli zopet na plan. — Zabava se vrši pri pogrnjenih mizah in bo tekom večera večerjal mandolinistični odsek M.d.p. - Trst. Obeta se nam torej par veselih uric in le zeleti bi bilo, da pride občinstvo že z dobro voljo do smeha, zabave in uživanja na varijetetni večer.

SPORT

— Lahkotletični dan na igrišču S. d. Adria. Organizirane po vedno agilnem društvu »Adria« se bodo vršile v nedeljo popoldne na igrišču »Adria« - raznovrstne lahkotletične tekme. Tako tek na 100, 400 in 1000 m, skok v daljino in višino ter društvena strela. Posebno pozornost bo vzbujala gotovo stafetna tekma, pri kateri bodo tekmovalce skupine najboljših dirkačev posameznih društev. Ker nudijo prireditelji na igrišču »Adria« vedno več užika, pričakujemo s strani naših sportnikov, da v čim večjem številu posejijo tudi to našo prireditev, ki je obenem prva te vrste in pri kateri sodelujejo skoro vsa naša sportna društva.

— Na igrišču »Vala« se vršita jutri dve tekmi, in sicer igra II. četa »Zarje« proti II. četi »Vala« in II. četa »Sparta« proti II. četi »Vala«.

— Kakor je bilo svoječasno že javljeno, priredi jutri »Vala« kolesarsko dirko za klubovo prvenstvo na progi Barkovlje, Prosek, Opčine, Bazovica, Škocjan, Ribnica, Sv. Peter, Postojna, Razdrto, Senožeče, Storje, Sežana, Opčine, Barkovlje. Skupno 110 km. — K dirki se je vpisalo 9 članov. Odhod pri »Rumeni hiši« ob 7. uri zjutraj, cilj pri Pogorelcu na Greti.

Iz tržaškega življenja

Velikopotezno tihotapstvo kave iz proste luke po podzemskih kanalih

Ta način tihotapstva ni nov. Ze večkrat se je pripetilo, da so tihotapci spravili iz proste luke po podzemski poti večje množice blaga, podvrženega visoki carini. V ta namen so jim izborni služili podzemski kanali raznih potokov, ki tečejo skozi mesto in se izlivajo v morje v stari prosti luči. Te dni so oblastvi zopet odkrila podobno veliko tihotapstvo; iztihotapljenih je bilo kakih 70 vreč kave.

Svoječasno smo poročali, da je okoli 20. aprila na nepojasnen način zmanjkalo iz hangarja št. 18 v stari prosti luči 18 vreč kave v vrednosti kakih 20.000 lir. Spedijska firma Ventura & Haackel, ki je bila lastnica ukradenega blaga, je takoj prijavila tatvino pristojnim oblastvom. Kljub natančni preiskavi se varnostnim organom ni posrečilo doznati, kako in kam je izginila ukradena kava. Domnevali so, da so zlikovci odprli skladišče s ponarejenimi ključi, naložili blago na voz ter ga s pomočjo ponarejenih listin, pričujočih, da je bila kava razcarinjena, prepeljali iz proste luke po navadni poti. Toda pozneje se je doznalo, da blago ni moglo biti izvoženo iz proste luke na ta način, ker ta izvoz ni bil razviden iz carinskih dokumentov finančne oblasti; bilo je tudi izključeno, da bi tako velika količina kave mogla uiti nadzorstvu finančne straže. Kako je pa potem blago prišlo iz proste luke? To vprašanje je varnostnim organom dolgo belilo glavo. Sklep je bil popolnoma logičen, toda treba je bilo najprej ugotoviti, katerega kanala so se posluževali tatovi in tihotapci; kje je bil tajni vhod v kanal in kje je bil izhod. Težko bi bila policija rešila to uganke, da ji ni priskočilo na pomoč golo naključje. Nekega dne je namreč vzbudilo pozornost policistov neko skladišče kuriva v ul. Tor S. Piero, ki je bilo vedno zaprto. Radovednost jih je gnala, da so hoteli zvedeti, čemu pravzaprav služi skladišče in zakaj je vedno zaprto. Ker ni bilo mogoče izslediti lastnika Calliana Peressan, ki je do pred kratkim stanoval v ulici Donato Bramante št. 6, so policisti končno ušli v skladišče. Bilo je popolnoma prazno; namesto kuriva so policisti našli tu pa tam raztresena po tleh zrna kave. Ogledali so si natančneje prostor in naпослед odkrili v tleh približno kvadratni meter široko odprtino, ki je peljala skozi tesen rov do kanala rojanskega potoka Montorsin, ki se izliva v morje v prosti luči. Policistom je bilo na mah jasno, pri čem da so; po tleh raztresena kava je jasno pričala, čemu je služil podzemski rov.

Naslednjega dne se je pri raziskovanju kanala potoka Montorsina odkril drug podzemski rov, ki je vodil naravnost v neko skladišče v ul. Regina Elena št. 17, ki ga imata v najemu brata Rudolf in Rok Marion, stanujoča v

ul. S. Giusto št. 3. V skladišču so agenti našli 18 vreč kave, mnogo praznih vreč in decimalno tehtnico. Kava je bila — kakor se je pozneje doznalo — večinoma ukradena firmi Ventura & Haackel; le tri vreče so bile neznanega tatinskega izvora. Brata Marion, lastnika skladišča, sta izginila neznanokam in policisti so ju zaman iskali. Zvedeli so le, da sta bila moža nekaj navedna delavca, a da sta v zadnjem času živel zelo razkošno. Očividno jima je tihotapstvo dobro neslo.

Tekom nadaljnjega raziskovanja se je policiji posrečilo odkriti tajni vhod v kanal v prosti luči, in sicer v neki lopi paroplovne družbe »Cosulich«, tik hangarja št. 26. Lopa je služila kot skladišče orodja in mehaničnih priprav, ki so jih rabili pri omenjeni družbi zaposleni delavci. Kot osumljena, da sta bila v zvezi s tihotapci, sta bila aretirana dva delavca: 34-letni Iperid Qualiotto, nadzornik lopa, in 31-letni sodar Just Tetriak. Bila sta pridržana v zaporu.

Ni še ugotovljeno, koliko blaga je bilo iztihotapljene iz proste luke, razen onih 18 vreč kave, ki so bile ukradene prej omenjeni firmi. Zdi se pa, da je bilo vsega skupaj iztihotapljenih kakih 70 vreč kave.

— Letalska nesreča pri Piranu. Včeraj zjutraj okoli 8. ure se je v Portorose dvignil s hidroplanom v zrak letalski poročnik Josip Suraci, pilot pri zrakoplovnem podjetju »Lissa«. Hidroplan je letel nekaj časa v višini kakih 100 metrov proti Piranu, kjer se je pa iz neznanih vzrokov vzpenil in treščil v morje. Mornarji in ribiči, ki so odpluli letalcu na pomoč, so ga rešili težko ranjenega iz letala. Nesrečni letalec je bil prepeljan v piransko bolnišnico, kjer pa je kljub zdravniški pomoči kmalu potem izdihnil.

Vesti z Goriškega

— Komen. Bratska društva, ki se niso še prijavila za blagohotno sodelovanje na tukajšnjih prireditvah, so naprosena, da nam čim prej sporočijo nastop in pevsko točko. Prosi se najkasneje do nedelje, 24. t. m.

— Ajdovščina. Preteklo nedeljo, 17. t. m., je bilo v našem trgu zelo živahno. Obiskala nas je namreč vrta mladina M.d.p. — Opčine, katere se je srečala v prijateljski nogometni tekmi z ajdovsko-vipavsko četo »Burja«. O natančnem poteku tekme same bo morda poročal kak sportnik, katerih je bilo precej navzočih tudi iz Trsta in Gorice. Omenili bi le, da je izpadla z 2 : 1 v prid »Burji«. Imeli smo pa vendar vsi navzočih vtis, da je bila igra mrtva, posebno v drugem polčasu, vsled česar je pri občinstvu, katerega je bilo gotovo do 600, očitno padalo zanimanje. Pred tekmo se je vršila na istem igrišču hazenaška trenajna vaja med opensko družino in na novo ustanovljeno družino domačega kluba »Skaša«. Brez dvoma so naše nove igralke mnogo pridobile od openskih sicer mladih, a izvežbanih tovarišic. Žal, da se je morala vaja vršiti radi pevskega koncerta že pred nogometno tekmo, namesto, kakor je bilo prvotno določeno, šele po njej, vled česar večji del občinstva ni imel prilike se seznaniti tudi s tem novim in lepim ženskim sportom. Oni, kateri so prisostvovali vaji hazenaške, so se gotovo uverili, kako preprosto in koristno bi bilo za našo žensko mladino, da bi si s tem lepim, zanimivim, zdravim in nedolžnim sportom v prostih urah na svežem zraku krepila duh in telo. Če je namreč žije to potrebno, je gotovo pri nas, kjer naša dekleta prežidajo večji del dneva in tudi noči v zatuhlih delavnicah kot šivilje, v predilnici kot delavke, po trgovinah itd. Navzočni so se gotovo prepračili, kako smešni so oni, ki branijo mladini, posebno ženski, gojenje telovadbe in sporta iz samih pretiranih predsodkov. Ne bi smeli pozabiti, da je mladini v dobi telesnega razvoja prirojena težnja po večjem gibanju, a obenem tudi neobhodno potrebna. In ker navadno nima druge prilike zadostiti tej težnji, jo najde navadno v — plesu, ki sam na sebi sicer ni tako škodljiv in nevar, ako se goji pravilno, na pravem mestu in o pravem času. V mislih nam je pa ono brezumno javno plesarjenje po naših vaseh, ki je vse prej kot koristno in lepo. Vsed tega po našem mnenju, ni boljše protisredstva temu zlu kot je ravno telovadba in sport za mladino obojega spola. To smo hoteli omeniti le mimogrede. — Po končani nogometni tekmi, pri kateri nas je zabavala tudi godba iz Lokavca, se je cela množica podala ob svitanju veselih koračnic skozi trg. En del občinstva se je nato udeležil pevskega koncerta, ki ga je priredil pevski odsek Z.p.d. Ajdovščina-Sturije in ki je izpadel prav povolno. — Zvečer so se sestali člani »Skaša« in »Burje« z dragimi gosti v gostilni Jeras, kjer so v medsebojni zabavi naglo potekale odmerjene urice, nakar so se morali Openci posloviti z obojestransko željo po skorajšnjem svidenju. — Ves dan je potekel tako v prijetni zabavi v popolnem miru in redu, ker pri nas sploh ne more biti drugače, le nekaterim se zdi, da jim je nekažjo prirojeno, da ne morejo živeti brez incidentov po geslu sv. Matije: če ga ni, pa ga nađi. Človek ima vtis, kakor da bi dotičniki ne mogli trpeti, da bi se naše ljudstvo včasih tudi smelo nekoliko pošteno pozabavati in poveseliti.

— V soboto, 23. ob 8. uri zvečer in v nedeljo, 24. ob 4. uri popoldne priredili v našem otrokove veselice z obilnim in izbranim sporedom ter vabi mlade in stare, velike in male na obilno udeležbo — Šolsko mladino. Ker je čisti dohodek namenjen v nakup učil

revnim otrokom, se radodarnosti ne stavijo meje.

— Bovec. Olepševalno in pogozdovno društvo v Bovecu ponovi na splošno željo jutri, v nedeljo, 24. t. m., »Charleyeveto« burko v treh dejanjih. Predstava se bo vršila v dvorani Gaslinnega doma.

To in ono

Hotel je biti kakor doma.

Pred pariško jetnično se je pripeljal eleganten gospod v avtomobilu, ves zakopan v kovčegih. Izstopivši iz vozila, se je predstavil ravnatelju jetnišnice kot Maxime Yoel in dodal, da je bil radi ponarejenj listin in ponore verbe denarja obsojen na dve leti ječe, katero kazen pravkar nastopa. Na ravnateljevo prijazno vprašanje, čemu toliko kovčegov, je izjavil Yoel, da so v kovčegih posteljno perilo, obleke, toaletni predmeti, mala knjižnica, ker je čul, da takih stvari ni v ječi. Celo ojmate slike in uro je bil skril med prej nateštete predmete. Ravnatelj je obžaloval, da ne dopušta hišni red takih udobnosti, odvzel mu vse to in ga vtačnil v celico brez vsakega okraska. Svetloval mu je pa, naj naslovi na senat — za sestavo bo imel menda dovolj časa — prošnjo, v kateri naj prosí, da se kazni do 15 let lahko odsede doma v privatnem stanovanju.

— Ženska iznajdljivost. Na Angleškem naraščajo od leta do leta iznajdbe, ki so jih napravile ženske. Od 300 žensk, ki so prijavile svoje iznajdbe patentnemu uradu, iz leta 1922 je poskočilo število žensk lanske leto na 493. Iznajdbe se omejujejo v prvi vrsti na aparate, ki služijo zato, da se delo v kuhinjah in sploh v gospodinjstvu skrajša in prihrani. Toda ženska je že začela zapuščati štiri kuhinjske stene in se uveljavlja tudi v drugih strokah. Znani so Avtron-ventilatorji, ki se uporabljajo po vsem Angleškem v rudokopih in predorih. Iznašla ga je pred kratkim umrla gospa Avtron. Zanimiva je avtomatična ura, ki izpušča kokiši ob določenih uri iz kurnika.

— Zastrupljenje z bacili. Policija v Chicago je te dni aretirala na zahtevo oblasti gospo Julijo Shepherd. Njen mož Viljem, odvetnik in kemik, je bil aretiran že pred dvema mesecema, osumljen, da je usmrtil svoja posinovičena Viljama Nelsona Mac Clintocka, znanega pod imenom milijonar-sirota s tem, da mu mu je dal piti z vodo legarjeve bacile. Preiskava, ki se je takoj po smrti uveljavila, ni dosegla ničesar, mislili so vsi, da je pač umrl na legarju. Tako sta oba podedovala po umrlem posinovičencu ogromno premoženje. A zarodena umrlega ni moravala. Zasedovala je dalje in posrečilo se ji je izslediti vodjo velikega zdravniškega zavoda, ki je izpovedal, da je dal za drag denar Shepherdu legarjeve bacile. Sedaj se vrši preiskava, nista li oba Shepherd zastrupila tudi staršev svojega posinovičenca.

Naročajte in širite

„EDINOST“

Borzna poročila.

DEVIZE Amsterdam od 98.50 do 99.50. Belgija od 128. do 129.50; Pariz 128.50 do 127. London od 120. do 120.80; New York od 24.65 do 24.75; Španija od 35. do 36.00; Švica od 47. do 47.50; Atene od 42. do 45.00; Berlin od 58.50 do 59.00; Bukarest od 11.50 do 12.00; Praga od 73.20 do 73.70; Ogrska od 0.0342 do 0.0347; Dunaj od 0.0344 do 0.0350; Zagreb od 40.20 do 40.40.

VALUTA: Avstrijske krome od 0.0342 do 0.0345 dinarji od 40. do 40.30; dolarji od 24.55 do 24.65; novi po 30 frankov od 94.50 do 95.50 fnt Sterling od 120. do 120.25. Benetjske obveznice 77.75.

Zahtevajte pralno milo

„VELOCE-LAVABENE“

Prihranek in največja izdatnost

MALI OGLASI

12.000 L se išče na prvo vknjižbo hiše. Naslov pri upravnistvu. 667

TRGOVINA jestvin, zelenjave in sadja se prodaja radi bolezni. Via S. Ermacora 12, Rojan, Škerbec. 668

HISNO, pridno, sprejme takoj majhna družina v via Timeus 14, IV, vrata 17. 669

HLAPCA, večnega vinogradnega in vrtnarskega dela, sprejme takoj, Drag. Starec, Barkovlje - Viale Regina Elena 151. 666

GOSTILNA »Alle tre pere«, via Udine št. 37. Točilo se prvotno vipavsko in istrsko vina. Priporoča se vsem prijateljem in znancem lastnik Anton Sila. 656

PIANINO s križanimi strunami, zadnji vzorec, koncerten, se prodaja po zmerni ceni. Solitarno 25/III 640

OPOZORILO.

V torek, 26. t. m., ob 10, se bosta pri sodniji v Trzinu prodajali na javni dražbi nepremičnini vl. št. 229 (s hišama pol. št. 99 in 100) kat. obč. Nabrežina, cenjena L 78.935.33, in vl. št. 75 (senožet »Pejca«) kat. obč. Šempolaj, cenjena L 224.50. Najmanjši ponudek znaša L 39.843.66, oziroma L 149.65. (409)

Tržaška posojilnica in hranilnica.

stroji za šivanje in vezanje, origini, nemški. ZALOGA: (318) F. BEDNAR, trdnica ustanovljena 1878. l. Trst, Via Genova 19. Zaloge bombaza za vezneje D. M. C.

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje 56 kupuje

Zlato ALBERT POVH, Trst, Via Mazzini 46

Pravimo Vam samo to:

Predno kupite

Pohištvo

oglejte si največjo izbero pri M. STEINER

Via Geppa 15 in 17 Via Geppa 15 in 17

TEATRO FILODRAMMATICO

Od pondeljka dalje izredne predstave filma z rusko dramo

BRATJE KARAMAZOV

po slavnem romanu

F. DOSTOJEVSKEGA

Neprekosljiva interpretacija

Emila Jannings - Bernarda

Goezke - Ane Ralph

Manufakturna trgovina

se prodaja

na zelo ugodnem kraju v LJUBLJANI (SHS) z vso zalogo radi selitve.

Potrební kapital ca. Din. 300.000.—. Letna najemnina 2 lokalov Din. 15.000.

Ponudbe pod »Manufaktura« na upravo lista.

IZDELOVALNICA DEŽNIH PLAŠČEV

MODERNA BARVALNICA

Trst - Corso Vittorio Emanuele III. 39

Dežni plašči se popravljajo, čistijo, barvajo itd.

Tovrsne obleke in kožuhovine se čistijo in barvajo.

Navadno blago se impregnira, da postane nepremočljivo.

Cene zmorne. (317) Postrežba točna.

URARNA-ZLATARNA F. BUDA

Trst - Corso Garibaldi 35

(Podružnica Via Scalinatez 1)

Kupuje krone, goldinarje, staro zlato,

briljante in plačuje po najvišjih cenah.

Razpolaga z veliko izbero vseh zlatih

predmetov 14 in 18 karatni, briljan-

tov, dijamantov, srebrnine in ur po

najnižjih cenah. (55)

Roberto de Rota

avtorizirani specialista za kurja očesa

sprejema od 10 do 13 303

in od 16 do 18

v nedeljah in praznikih od 10 do 13

v Via S. Nicolò št. 13, II. n.

Poročne sobe

iz bukovega lesa z zrcali v okviru jeseno-

voga, bukovega in topolovega lesa, popolna

L 2.400.—. (352)

Sobe za eno osebo, tudi posamezni kosi.

Vse izdelano iz suhega lesa z jamstvom.

Tovarna pohištva „Garanzia“ S. A.

Trst, Via Palladio 5 (vokal Via Rossetti).

ZA BIRMO

je edini naš urar in zlatar

Alojzij Povh

na Piazza Garibaldi št. 2

prvo nadstropje

PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA:

(61)

Moč preteklosti

Roman v treh delih.

Iz rušnine prevedel Ivan Vouk.

Dni se je zavrtelo v glavi od radosti in spoznanja, da si zamore zaslužiti nepokornega moža, ki se je osmelil jo prezirati. Toda ni uspela še presoditi svojih načrtov in si natančneje ogledati, kar je odkrila, ko so zaropotale duri v sosedni predsobi in je zaslišala znane korake po hrastovem podu. Naglo je zaprla skrivno dolbino in stopila k mizi.

Vstopil je baron ter se ustavil nekaj korakov proč od nje, ko je prej skrbno zaprl vrata za seboj. Na čelo se mu je vsedla globoka guba, a izraz pogleda, s katerim je meril ženo, je bil mračen kakor oblak pred nevihto. Ni ji podal roke in tudi ona se ni ganila z mesta. Nekaj trenutkov sta si molče stala nasproti, nato je baron pristopil bliže, se oprl ob mizo in rekel z jeznim glasom:

— Nepričakovano presenečenje, ki si mi ga tu pripravila, mi dokazuje, da si vohunila za menoj in

pridirljiva semkaj, da s silo zavojuješ položaj in se proglasiš za možo ženo! Kako si se predrznila delati proti mojim ukazom, namesto da bi čakala moje odločitve, kakor je bilo med nama dogovorjeno?

Bledo Dinino obličje je hkratu močno zardelo in tudi ona je stopila korak bliže k njemu:

— Ta žalna oblika ti kaže, da je umrl človek, ki me je vzgojil in mi bil nežen in ljubeč oče.

Sama sem na svetu, stara sem šele dvajset let, zato sem prišla k svojemu edinemu zakonitemu zaščitniku. Od tistega trenutka, ko si postal moj mož, dasiravno me nisi ljubil, imam pravico do tebe, tudi imam pravico javno nositi tvoje ime in živeti pod tvojo streho. Če me preziraš zaradi mojega temnega pokoljenja, ti takoj dokažem, da nimam več najmanjšega vzroka za to. Jaz nisem nezakonska, tudi nisem ciganka, ki jo je vzel oduher za svojo, ampak sem zakonska hči kneza Kopnina.

Kneza Dmitrija Kopnina, ki je pred kratkim umrl. Toda on ima sina edinca in njegova žena je živa! — Jo je prekinil Polj z ravndušnim nasmeškom.

— Da, kneza Dmitrija Kopnina. Njegova vdova je druga žena, prvič je bil poročen z mojo materjo Pepito Gonzales. Bila je Španjolka, res je tudi, da je bila cirkusna umetnica, toda poštna ženska in lepota. Iz strahu pred srdom roditeljev, je moj oče pri-

krival svojo ženi; mati je umrla pri mojem rojstvu, tedaj pa se očetu ni zdelo več potrebno govoriti o tej »apizodi« svojega življenja, posebno ker mu je stara kneginja snubila drugo ženo. Če bi se zvedelo, da ima rakournega otroka, bi bili utegnili nastati novi zapletljaji, zato je moj oče izročil hčer svojemu zvestemu tajniku, ki me je vzgojil. Knez ga je nagradil s kapitalom, s katerim si je pridobil premoženje; ko je pred kratkim moj oče umrl, mi je moj rednik izročil papirje, ki se tičejo mojega rojstva, in sto tisoč rubljev, katere mi je knez dal za doto. Nenadna smrt je preprečila, da ti ni vsega napisal in podrobno pojasnil. Torej, kakor vidiš, sem neodvisna in ne potrebujem tvoje denarja; toda jaz sem sirota, sama na svetu in poleg tega te ljubim. Nisem napravila nič nečastnega, čemu postopaš z menoj tako neprijazno? Glas ji je nenadoma oslabil in solze so jo dušile v grlu.

— Polj, ne bodi tako hudoben in krivičen. Saj si že dve leti moj mož in jaz se spominjam ure, ko si bil nežen in dober z menoj.

Umolknila je in zakrila obličje z rokami. Pavel Borisovič je povesil glavo. Nepodkupljivi glas vesti mu je šepetal, da ima Dina prav, in vsaka njena beseda je bila upravičena obdolžitev. Če se je z njo oženil, je imela ona pravico na njegovo pokro-

viteljstvo, in on je bil edini človek, na katerega se je mogla zdati, sirota, nasloniti. Tudi je lepa, poštna, ga obožuje in vsakdo na njegovem mestu bi jo strastno vzljubil; morda bi se tudi on sam poskušal navezati nanjo. Toda zdaj ni mogel tega napraviti, zakaj usodni slučaj — zločin nad Valerijo — mu ni puščal druge izbire. O! Čemu je prišel v ta preklesti grad, ki je prava past preteklosti, kjer je vnovič svoje življenje zastavil.

— Vse, kar si rekla, je resnično, Dina: ravnal sem grdo in nepošteno s teboj, toda najin zakon, ki je bil sklenjen s takimi pogoji, ne more biti srečen. — je rekel baron z znanim glasom. — Seveda, ti imaš pravico do mene: jaz sem tvoj zakonski pokrovitelj in ti se moreš imenovati moja žena, ne da bi zardela. Toda veruj mi, da želim biti tvoj zaščitnik in ti pripraviti lepo življenje, biti tvoj udani in ljubeči brat, zvest prijatelj... toda ne morem biti tvoj mož! Vrní mi prostost, Dina, dovoli, da se ločiva!

Dina je dvignila glavo in ga gledala z mračnim, žgočim pogledom.

— Torej tako hudo me sovražiš, da hočeš igrati komedijo in se zakriti s »prijateljstvom«, samo da se me otreseš! — je izpregovorila z bridkim nasmehom in ustne so ji zadrgetale.